

Možnosti využití jazyka R jako skriptovacího nástroje pro GIS na příkladech QGIS a ArcGIS

Workshop GIS Ostrava 2020

Jan Čaha
(jan.caha@mendelu.cz)

18. 3. 2020

Obsah

Obsah

- Interakce různých nástrojů
- QGIS
 - Instalace
 - **Processing R Provider** Plugin - odkaz na web
 - Nastavení
 - Struktura skriptu
 - Ukázkové skripty
- ArcGIS
 - Instalace
 - **R Bridge** - odkaz na web
 - Struktura skriptu
 - Ukázky
- Srovnání

Interakce různých nástrojů

- obecná snaha vyhnout se přenášení dat (obecně práce) mezi různými nástroji a prostředími
- snaha maximálně využít a zkombinovat dostupná řešení a nástroje (zabránění duplikace práce)
 - typický příklad: implementace jedné knihovny v několika jazycích
- rozdíl v přístupu mezi **open source** a **placeným softwarem**
- ideálně vytvoření bezešvého prostředí:
 - uživatel neřeší, kde a čím jsou data zpracovávána
 - tvůrce (programátor), má co nejvolnější ruku pro práci, aniž by musel řešit podružné drobnosti

R & GIS

- silné stránky
 - **GIS** - prostorová data, zpracování a vizualizace prostorových dat, uživatelská přístupnost
 - **R** - zpracování dat, statistika, modelování, vizualizace dat (grafy)
- slabé stránky
 - **GIS** - statistické nástroje, zpracování dat, vizualizace dat (grafy)
 - **R** - vizualizace prostorových dat (?), uživatelská přístupnost(?)
- zpracování prostorových dat v **R** má téměř 20 letou historii, z toho 15 let existují specializované balíky na prostorová data, poslední 3 roky výrazná modernizace (balíky **sf**, **stars** etc.)

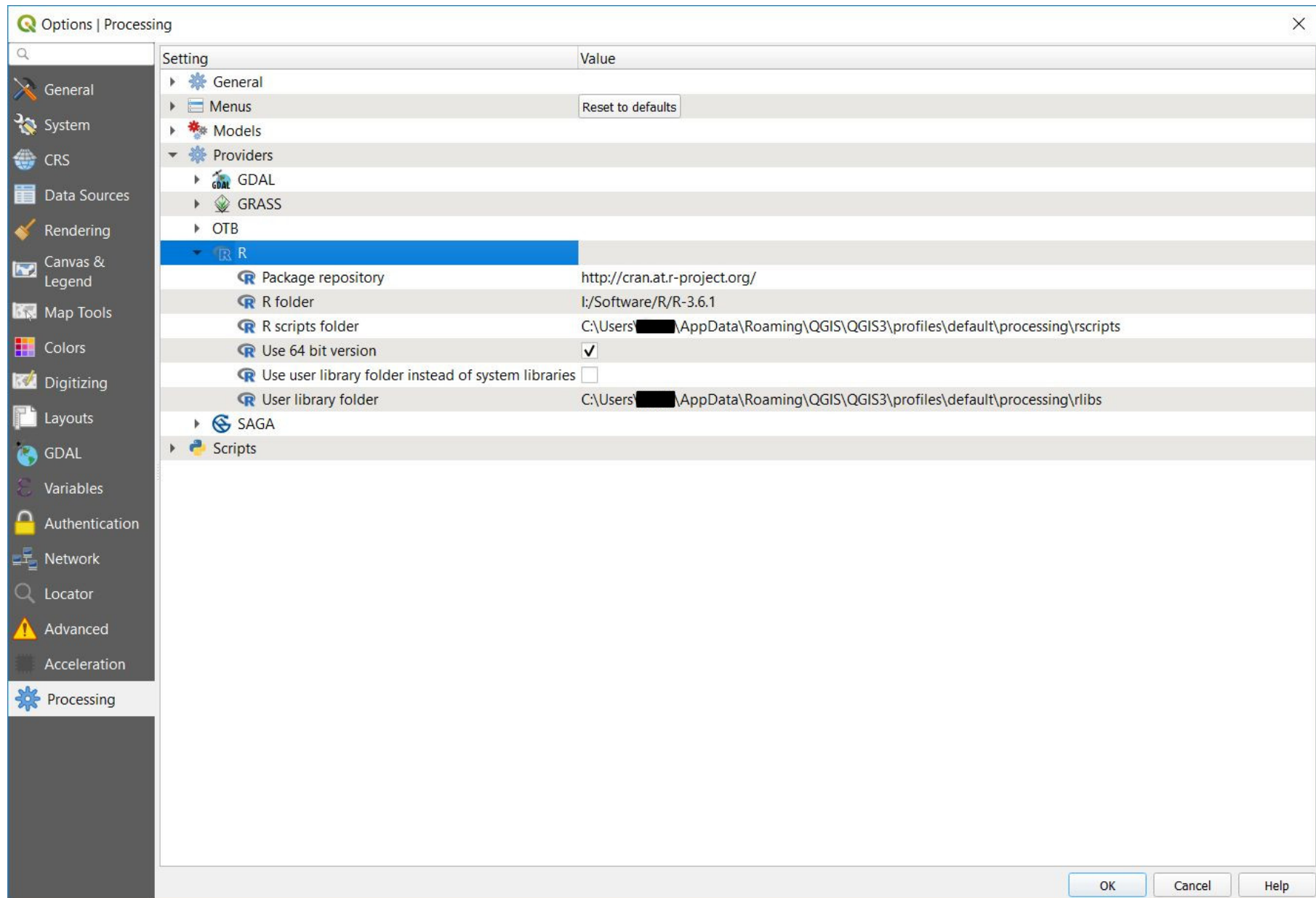
QGIS

Instalace

- **QGIS** minimálně verzi 3.10 (LTR), ale lépe aktuální 3.12
 - na Windows doporučuji instalaci **OSGeo4W**, možnost používat i vývojovou verzi QGIS
- **R** aktuální verzi
- doporučené **RStudio** pro psaní komplexnější R skriptů
- **Processing R Provider** Plugin
 - instalace z QGIS - menu **Plugins** -> **Manage and install Plugins...** -> **All** -> **Processing R Provider** -> **Install Plugin**

Nastavení

- QGIS Menu -> **Settings** -> **Options** -> **Processing** -> **Providers** -> **R**
- je třeba nastavit či zkontrolovat proměnné
 - **R folder** - odkaz do složky se spustitelným souborem **R**
 - **R scripts folder** - odkaz na složky, kde se hledají **R skripty** pro spuštění, lze jich mít více, oddělují se **;**
 - může být problém se zapisováním knihoven, pak je nutné změnit nastavení **Use user R library...**, nebo spouštět **QGIS** s admin právy
- **pozor na updaty R, mohou způsobit, že nastavení nebudou platná**

Struktura skriptu

- skripty jsou textové soubory s příponou **.rsx**
- začátek skriptu je několik řádek uvozených **##**, tzv. hlavička skriptu, která určuje, jak bude QGIS **R skript** načítat a pracovat s ním
- zbytek skriptu je běžný **R kód** pro zpracování dat
- pokud chceme ze skriptu tisknout nějaké výstupy do logu nástroje v QGIS, je třeba uvodit řádek znakem **>**

Hlavička skriptu - Metadata skriptu

- **##jmeno skriptu=name** - název skriptu v toolboxu
- **##jmeno kategorie=group** - kategorizace skriptů do skupin
- **oba údaje je vhodné vyplňovat, pro lepší orientaci ve skriptech**

Hlavička skriptu - Chování skriptu

- `##output_plots_to_html`
- `##load_raster_using_rgdal` (starší verze `##dontuserasterpackage`), načíst raster pomocí balíků `rgdal` a `sp`, alternativa je balík `raster`
- `##load_vector_using_rgdal` načte vektor pomocí balíků `rgdal` a `sp`, jinak se použije balík `sf`
- `##pass_filenames` nepředává data přímo do skriptu, pouze názvy a cesty k souborům, další zpracování je nutné v rámci skriptu

Hlavička skriptu - Vstupní proměnné

- `##variable_name=variable_type [default_value/from_variable]`
- typy proměnných - **vector, raster, table, number, string, boolean, Field**
- pro proměnné typu **number, string** a **boolean** lze nastavit výchozí hodnotu
- pro **Field** lze nastavit hlavní proměnnou, ze které se pole přebere (určí se názvem proměnné)
- takto definované proměnné budou dostupné pro zbytek **R skriptu**

`##Layer=vector`

`##Size=number 10`

`##X=Field Layer`

Hlavička - Výstupní proměnné

- `##variable_name=output output_type`
- typy proměnných - `layer, raster, folder, HTML, number, string, table`
- určují, které proměnné ze skriptu se budou předávat zpět do prostředí QGIS

`##New_layer=output vector`

`##New_raster=output raster`

Chování skriptu

- na základě hlavičky skriptu se vytvoří GUI nástroje
- podle chování skriptu se automaticky načtou nezbytné balíky buď **rgdal** a **sp** nebo **sf** či **raster**
- pokud skript specifikuje načtení knihovny např. **library(dplyr)**, automaticky se kontroluje dostupnost knihovny a případně je nainstalována
- **je potřeba dávat pozor na skripty, používající knihovny instalovaná z neoficiálních zdrojů (např. GitHub atd.), mohou způsobit problém, pokud knihovna není nainstalována (nelze ji automaticky jednoduše nainstalovat)**
 - jedna z ukázek

Ukázky

Ukázka 1

- pro danou vrstvu a atribut vytvoříme histogram s definovaným počtem intervalů

Ukázka 2

- stažení vektorové vrstvy a její zobrazení v QGIS

Ukázka 3

- stažení dat a přidání do QGIS v podobě tabulky
- před samotným spuštěním skriptu je třeba nainstalovat knihovny, které nejsou z centrálního repozitáře
- buď v **RStudios** nebo **RGui** spustit následující příkazy

```
install.packages("remotes")  
remotes::install_github("JanCaha/CzechData")
```

Ukázka 4

- vytvoření jednoduchého regresního modelu na prostorových datech

Ukázka 5

- vyhlazování pomocí Kernel Density Estimation (KDE) na vektorovém podkladě
- je potřeba instalace knihovny z GitHubu jako v případě Ukázky 3

Ukázka 6

- fokální vyhlazení rastru s možností nastavení velikosti okna (číslo musí být liché!)

Ukázky na webu pluginu

- <https://north-road.github.io/qgis-processing-r/>

ArcGIS

Instalace

- **ArcGIS** nebo **ArcGIS Pro**
- **R** aktuální verzi
- doporučené **RStudio** pro psaní komplexnější R skriptů
- **R Bridge** - odkaz na web
 - instalace detailně popsána na **GitHubu**
- ukázkový toolbox

Nastavení

- provádí se skrze toolbox **R Bridge**
- GUI rozhraní toolboxu i samotných nástrojů se musí vytvořit přes **ArcCatalog**, stejně jako pro skripty v **Pythonu**
- přístup k nástrojům je shodný jako v případě **Pythonu**

Struktura skriptu

- nutností je existence funkce, skrze kterou se skript spouští

```
tool_exec <- function(in_params, out_params)
{
```

- v rámci této funkce musí uživatel obstarat
 - načtení a případně instalaci knihoven
 - načtení dat
- pomocné funkce **arc.***
 - skrze některé možnosti interakce s prostředím ArcGISu
 - čtení a zápis dat
 - atd.

Ukázky z R sample tools

- [link](#)
- řešení knihoven
- načítání dat a kompletace dat

Zhodnocení

Srovnání

- možnost používat **R** jak z **QGIS** tak i z **ArcGIS**
- možnost relativně plynule využívat spojení GIS a jazyka zaměřeného na zpracování a statistickou analýzu dat
- dva odlišné přístupy, z čehož jeden je výrazně jednodušší a přístupnější
- plugin pro **QGIS** je stále relativně ve vývoji aktuálně s několika návrhy na vylepšení či změny

Děkuji za pozornost!